

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Харківський національний університет внутрішніх справ

Кафедра вогневої підготовки, факультет №3

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

**з навчальної дисципліни «ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА»
обов'язкових та вибіркових компонент освітніх програм
першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти**

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки», 07 «Управління та адміністрування», 08 «Право», 12 «Інформаційні технології», 26 «Цивільна безпека»;

Спеціальність: 053 «Психологія», 071 «Облік і оподаткування», 081 «Право», 125 «Кібербезпека», 262 «Правоохоронна діяльність»;

Спеціалізація: «Поліцейські», «Поліцейська діяльність у кіберсфері».

**м. Харків
2023 рік**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 3
Протокол від 29.08.2023 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
зі спеціальних дисциплін
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри вогневої підготовки факультету № 3 ХНУВС
(Протокол від 29.08.2023 № 14)

Розробники:

1. Завідувач кафедри вогневої підготовки факультету № 3 **Федоров В.В.;**
2. Викладач кафедри вогневої підготовки факультету № 3 **Назаренко О.М.;**
3. Старший викладач кафедри вогневої підготовки факультету № 3
Пабат О.В.

Рецензенти:

1. Начальник циклу вогневої та фізичної підготовки Вінницького вищого професійного училища Департаменту поліції охорони **Андрєєв А.А.;**
2. Завідувач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Ковальов І.М.**

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

Денна форма навчання:

№ з/п	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Практичне заняття							
		Тема №2: «Матеріальна частина пістолетів» Тема №2/4: «Затримки під час стрільби та способи їх усунення»							
		Кількість годин на вивчення теми протягом семестру							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Галузь знань: 08 «Право» Спеціальність: 081 «Право» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: другий «магістерський»								
2.	Галузь знань: 26 «Цивільна безпека» Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: другий «магістерський»								
3.	Галузь знань: 26 «Цивільна безпека» Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»	2							
4.	Галузь знань: 08 «Право» Спеціальність: 081 «Право» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»	2							
5.	Галузь знань: 12 «Інформаційні технології» Спеціальність: 125 «Кібербезпека» Спеціалізація: «Поліцейська діяльність у кіберсфері» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»	2							
6.	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність: 053 «Психологія» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»	2							
7.	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»	2							

Заочна форма навчання:

№ з/п	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Практичне заняття							
		Тема №2: «Матеріальна частина пістолетів» Тема №2/4: «Затримки під час стрільби та способи їх усунення»							
		Кількість годин на вивчення теми протягом семестру							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Галузь знань: 26 «Цивільна безпека» Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: другий «магістерський»								
2.	Галузь знань: 26 «Цивільна безпека» Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність» Спеціалізація: «Поліцейські» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»	2			2				

2. Методичні вказівки до проведення практичних занять

Тема 2: «МАТЕРІАЛЬНА ЧАСТИНА ПІСТОЛЕТІВ»

Тема 2/4: «ЗАТРИМКИ ПІД ЧАС СТРІЛЬБИ ТА СПОСОБИ ЇХ УСУНЕННЯ»

Мета заняття:

1. Вивчити затримки під час стрільби та способи їх усунення.
2. Вивчити порядок огляду пістолету та підготовку його до стрільби.
3. Виховати у курсантів дисциплінованість, охайність та дбайливе ставлення до зброї.

Кількість годин: 2 години.

Місце проведення: аудиторія.

Навчальні питання:

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боєприпасами.
2. Затримки під час стрільби з пістолета та способи їх усунення.
3. Порядок огляду пістолета та підготовки його до стрільби.

Матеріальне забезпечення:

1. Навчальні пістолети Макарова – на кожного курсанта.
2. 9 мм патрони навчальні – 96 шт.
3. Мультимедійний проектор.
4. Екран.
5. Стенди.
6. Крейда, класна дошка.

Розрахунок часу:

1. Вступна частина – 10 хв.
2. Основна частина – 60 хв.
3. Заключна частина – 10 хв.

План проведення заняття:

ВСТУПНА ЧАСТИНА:

- *Перевірити наявність курсантів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.*
- *Перевірити готовність аудиторії та матеріального забезпечення до заняття.*
- *Провести перевірку знання вивченого матеріалу із застосуванням контрольних карток.*
- *Оголосити тему, навчальні питання та мету заняття.*
- *Перейти до викладання матеріалу.*

ОСНОВНА ЧАСТИНА:

1. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю та боєприпасами.

2. Затримки під час стрільби з пістолета та способи їх усунення.

При правильному поводженні з пістолетом, уважному і своєчасному догляді та правильному збереженні, він є надійною і безвідмовною зброєю.

Проте, при тривалій роботі внаслідок зносу частин та механізмів, а частіше при необережному поводженні та неуважному догляді, можуть виникнути **затримки під час стрільби.**

Для попередження затримок при стрільбі з пістолета і забезпечення безвідмовної його роботи необхідно:

- правильно підготувати пістолет до стрільби;
- своєчасно та за правилами доглядати, чистити і змащувати пістолет, особливо старанно стежити за чистотою і змащуванням частин, які труться одна об одну;

- своєчасно проводити ремонт пістолета;
- перед стрільбою оглядати патрони; зіпсовані, іржаві та брудні патрони для стрільби не використовуються;
- під час стрільби і при пересуваннях оберегати пістолет від забруднення й ударів;
- якщо пістолет перед стрільбою знаходився тривалий час на сильному морозі, то перед його заряджанням необхідно декілька разів енергійно відвести затвор і відпустити його; після кожного відпускання проводити спуск курка з бойового взводу натисканням на спусковий гачок.

Якщо під час стрільби відбулася затримка, то її потрібно усунути шляхом перезаряджання пістолета; якщо перезаряджанням затримку не усунуто, необхідно виявити причину затримки та усунути її, як вказано далі.

Використовуючи навчальні пістолети і патрони розповісти, які можуть бути затримки, та показати способи їх усунення.

1. Осічка.

Затвор у крайньому передньому положенні, курок спущений, але пострілу не відбулося.

Причини:

1. Капсуль патрона несправний.
2. Згущення мастила або забруднення каналу під ударник.
3. Малий вихід ударника або забоїни на бойку.

Способи усунення:

1. Перезарядити пістолет та продовжити стрільбу.
2. Оглянути й прочистити пістолет.
3. Відправити пістолет до майстерні.

2. Недокриття патрона затвором.

Затвор зупинився, не дійшовши до крайнього переднього положення; спуск курка провести неможливо.

Причини:

1. Забруднення патронника, пазів рамки і чашечки затвора.
2. Тугий рух викидача через забруднення пружини викидача чи гнітка.

Способи усунення:

- Дослати затвор уперед поштовхом руки і продовжити стрільбу. Оглянути і прочистити пістолет.

3. Неподача чи непросування патрона з магазина до патронника.

Затвор знаходиться в передньому положенні, але патрона в патроннику немає; затвор зупинився в середньому положенні разом з патроном, не дославши його до патронника.

Причини:

1. Забруднення магазина і рухомих частин пістолета.
2. Погнутість верхніх країв корпусу магазина.

Способи усунення:

1. Перезарядити пістолет і продовжити стрільбу. Прочистити пістолет та магазин.
2. Замінити несправний магазин.

4. Прихват (защемлення) гільзи затвором.

Гільза не викинута назовні через вікно в затворі і заклинилася між затвором і казенним зрізом ствола.

Причини:

1. Забруднення рухомих частин пістолета.
2. Несправність викидача, його пружини

Способи усунення:

1. Викинути прихвачену гільзу і продовжити стрільбу.
2. У разі несправності викидача з пружиною чи

чи відбивача.

відбивача відправити пістолет до майстерні.

5. Автоматична стрільба.

Причини:

1. Згущення мастила чи забруднення частин ударно-спускового механізму.
2. Знос бойового зводу курка чи носика шептала.
3. Ослаблення чи злом пружини шептала.
4. Торкання полички уступу запобіжника зуба шептала.

Способи усунення:

1. Оглянути та прочистити пістолет.
2. Відправити пістолет до майстерні.
3. Відправити пістолет до майстерні.
4. Відправити пістолет до майстерні.

3. Порядок огляду пістолета та підготовки його до стрільби.

Для з'ясування стану зброї, її справності та бойової готовності, проводиться періодичний огляд пістолета. Огляд проводиться у розібраному вигляді.

Кожний поліцейський, за яким закріплена зброя, повинен оглядати пістолет кожного дня, перед виходом на службу (заняття), перед стрільбами та під час чищення.

Перед виходом на службу (заняття) і безпосередньо перед стрільбою пістолет оглядається у зібраному стані, а під час чищення - у розібраному та зібраному стані.

При щоденному огляді пістолета необхідно перевірити:

- відсутність на металевих частинах зброї нальоту, іржі, бруду, подряпин, тріщин;
- справність частин зброї;
- стан утримання магазину в основі рукоятки (ствольної коробки);
- чистоту каналу ствола.

Огляд пістолета у зібраному стані

При огляді пістолета у зібраному стані перевірити:

- відсутність на металевих частинах зброї нальоту, іржі, бруду, подряпин, тріщин;
- чи немає забоїв на мушці і на прорізі цілика, які заважають прицілюванню; чи міцно утримується цілик у пазу затвора і чи співпадає риска на цілику з рискою на затворі;
- чи легко переключається запобіжник із одного положення в інше і чи надійно фіксується у крайніх положеннях;
- чи має курок «**відбій**»: при спущеному курку і відведеному до відказу назад спусковому гачку голівка курка при натисканні на неї пальцем руки повинна подаватися вперед, а після припинення натискання – енергійно повертатися у початкове положення; при відпущеному спусковому гачку і при

припиненні натискання на голівку курка курок повинен стати на запобіжний звід і в цьому положенні при достатньо сильному натисканні рукою не повинен зриватися з запобіжного зводу та зміщуватись уперед;

- чи надійно утримується спускова скоба у рамці і чи встановлюється для відокремлення затвора у перекошене положення;

- чи докручений гвинт рукоятки;

- чи немає у каналі ствола бруду, нальоту іржі та інших дефектів.

Для цього необхідно поставити затвор на затворну затримку і подивитися у канал ствола з дульної частини, вставивши у вікно затвора білий папір;

- чи не погнуті стінки і верхні краї корпусу магазина; чи вільно пересувається подавач у магазині;

- чи вільно вставляється, магазин (запасний магазин) в основу рукоятки та чи вільно витягається; чи надійно утримується він заскочкою магазина;

- чи вірно працюють частини та механізми пістолета;

- чи блокується курок виступом запобіжника при повертанні запобіжника до початку піднімання шептала.

Огляд пістолета у розібраному стані

У розібраному вигляді пістолет оглядається для того, щоб перевірити, чи немає розкришеності металу, зірваної різьби, подряпин і забоїн, погнутостей, іржі, забруднення, чи всі деталі мають однакові номери.

При огляді рамки зі стволом та спусковою скобою особливу увагу звертають на стан каналу ствола. Його оглядають з дульної та з казенної частини. При цьому перевіряють чистоту каналу ствола, патронника і справність казенного зрізу ствола.

Огляд протирки, кобури і пістолетного ремінця

При огляді слід перевірити, чи не погнута протирка, чи немає на ній забоїн і подряпин.

Чи немає на лезі розкришеності металу.

Не допускаються погнутості виступу протирки.

При огляді кобури перевірити, чи немає розривів і порушення швів, наявність петельок, застібки і допоміжного ремінця.

Перевірити справність пістолетного ремінця.

Огляд бойових патронів.

Огляд бойових патронів проводиться з метою виявлення пошкоджень, які можуть привести до затримок при стрільбі з пістолета.

Патрони оглядають перед стрільбою, коли заступають на чергування і за особливим розпорядженням.

При огляді патронів необхідно перевірити:

- відсутність на гільзах іржі й зеленого нальоту, особливо на капсулі, ум'ятин, подряпин, що перешкоджають входженню патрона до патронника;
- чи не витягується куля з гільзи рукою, чи не виступає капсуль вище поверхні дна гільзи. Патрони з такими дефектами повинні бути відібрані і здані до чергової частини органу (закладу, установи) поліції;
- відсутність навчальних патронів серед бойових.

Якщо патрони забруднені, вкриті незначним зеленим нальотом або іржею, їх необхідно витерти сухою чистою ганчіркою.

Підготовка пістолета до стрільби

Підготовка пістолета до стрільби проводиться з метою забезпечення безвідмовної роботи пістолета під час стрільби і збереження його нормального бою.

Для цього необхідно:

- оглянути пістолет у розібраному стані;
- оглянути пістолет у зібраному стані;
- оглянути патрони;
- спорядити магазин патронами;
- безпосередньо перед стрільбою прочистити і протерти насухо канал ствола.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

Зібрати учбову зброю та навчальні патрони, перевірити їх стан та кількість.

Відповісти на запитання курсантів, коротко підвести підсумок занять.

Провести опитування декількох курсантів для закріплення матеріалу.

Оголосити оцінки, дати завдання на самопідготовку.

Рекомендована література:

1. Закон України від 02.07.2015 р. «Про Національну поліцію»;
2. Закон № 2123-ІХ від 15.03.2022 р. «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану;
3. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70 «Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю»;

4. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334 «Про затвердження Курсу стрільб для поліцейських та норм витрат боєприпасів, патронів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб»;
5. Настанова зі стрілецької справи «9мм пістолет Макарова»;
6. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О. Савченко, В.І. Бабенко, І.А. Гордієнко, ХНУВС-2007 р.
7. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» В.В. Федоров, В.П. Пістряк, А.Ф. Бальва, І.С. Луценко, В.В. Чумак, ХНУВС-2019 р.